

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibus

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnium Tractatus II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

VIII. An voluntas libera in omnibus suis actibus remittatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

luntati re-
spectu ali-
rum p[re]sen-
tium qua-
lis.

reliquæ, non sic intelligendam esse, quasi volun-
tas aliquid eis imprimat, vel modo aliquo imme-
diatè concurret ad eliciendos ipsarum actus, est
nimirum sola moralis motio, quæ in philosophia
naturali, efficientia est accidentaria, in morali ve-
ro censetur per se, ac prouenit solum ex consensio-
ne potentiarum, quæ in eadem anima radican-
tur, & habent inter se dictam subordinationem natu-
ralem.

CAPVT VIII.

*Virum voluntas sit libera potentia in omni-
bus suis actibus.*

Caput hoc integrum ex autographo præteriui-
mus, quoniam latè tractatur in priori tomo
de Gratia Prologomente 1. & in Meta. d. 19. à sect.
2. & vlt[er]um etiam non parua pro eodem argu-
mento videri possunt in opusculo 4. de libertate
diuinæ voluntatis.

Quæri autem vlt[er]ius posset primo, an appeti-
tus rationalis, siue voluntas sit species infima, an
potius in homine, atque Angelo specie distingua-
tur, quod disputant recentiores 1. p. q. 59. art. 1. vbi
Cumel item Franciscus de Herrera in 2. dist. 13. q. 1.
& ipse author lib. 3. de Angelis, c. 1. Secundo quæri
posset, an voluntas, seu appetitus rationalis di-
stinguatur in homine in concupiscibilem, & ira-
scibilem, sicut appetitus sensitivus distingui à
multis solet. De quo videndus author lib. 3. de An-
gelis, cap. 1. post Scotum, & Gabr. in 3. d. 26. & 34.
Henricum quodl. 8. q. 15.

CAPVT IX.

*Quanam sit perfectior potentia, intellectus
ne, an voluntas.*

Hæc questio vltima est de potentijs animæ ra-
tionalis, nam postquam de his sigillatim di-
ctum est, complementum doctrinæ postulat, vt
eas inter se conferamus, id, quod etiam de poten-
tijs sensitivis tractari posset, reiecta tamen in hunc
locum est, quoniam in potentijs spiritualibus a-
pertior erit difficultas, ac facile poterit reliquis ac-
commodari. Arguitur itaque voluntatem præmi-
nere intellectui primò, quia habet nobilissimū
obiectum, ipsam scilicet rationem boni, prima au-
tem, & potissima perfectio rei esse videtur bonitas
ipsius. Confirmatur: nam bonum dicit ordinem
ad existentiam: verum autem, quod est obiectum
intellectus, ab existentia abstrahit, perfectius au-
tem videtur, quod ordinem habet ad existentiam
cum hæc sit prima, & potissima rei cuiusque per-
fectio: ergo, &c. Secundo arguitur ex actibus: nam
perfectior est actus voluntatis, quam intellectus,
si perfectissimum vnius actum ad perfectissimum
alterius comparemus: ergo & voluntas perfectior
erit: illa siquidem potentia perfectior creditur,
quæ meliori actui se explicare potest. Antecedens
patet: quia perfectissimus actus voluntatis est di-
lectio Dei, ac perfectissimus intellectus est Dei co-
gnitio, melior autem est amor Dei, quam cognitio
iuxta illud Paul. 1. Corinth. Maior autem horum est
charitas. Confirmatur: nam ordines angelorum di-
stinguuntur secundum eorum perfectiones, ac Se-
raphini superiori gradu, quam Cherubini locan-
tur: quia hi excellunt in cognitione, illi in amore:
ergo amor est perfectior. Tercio libertas est maxi-
ma perfectio, voluntas autem est potentia libera,
non intellectus: ergo, &c. Confirmatur: quoniam
voluntas regit intellectum, ad totum hominem,
adeo vt reliquæ omnes potentie ad nutum vo-
luntatis agantur: ergo ipsa tenet primatum inter
potentias. Quarto, voluntas totum hominem

Argum. 1.
pro volun-
tate.

Confirm.

a. Argum.

Confirm.

3. Argum.

Confirm.

4. Argum.

bonum, vel malum reddit: neque enim scientia
hominem bonum facit, vel malum, sed virtus, &
vitium: hæc autem ex voluntate maxime pendet,
quæ libertate propria non datur. Confirmatur,
quia hac ratione appetitus sensitivus est perfectior
or, quam imaginatio, quia ille capax est virtutis:
non autem imaginatio.

In hac questione Schola sancti Thomæ, & Sco-
ti discrepant, Scotus enim in 4. dist. 49. q. 4. statuit
voluntatem esse simpliciter perfectiorem intelle-
ctu, quem discipuli sequuntur. Idem sentit Alen-
3. p. q. 88. membr. 1. dist. 1. q. 1. Bonavent. Agi-
dius, Argentinas, Gabriel, & Maior in 4. dist. 49.
Albert. in 1. d. 1. q. 14. Aureol. apud Capr. ibid. q. 1. At
D. Th. 1. p. q. 52. a. 3. & contra opinatur, licet secu-
dum quid, seu in quibusdam actibus voluntas su-
peret: sequuntur eum sui, ac Durand. in 4. d. 9. q. 4.
4. Palud. q. 3. Heruæ quodl. 8. quest. 9. Capr. in 1.
d. 1. q. 2. & d. 3. q. 3. a. 2. Abul. ad c. 5. Matthai, q. 30. &
Venetus 3. de anim. text. 58. videturque sententia
probabilior. Vnde sit nostra conclusio. Intellectus
est perfectior potentia. Hanc conclusionem decla-
rat sanctus Thomas ex obiectis in hunc modum. Intellectus
Nam obiectum intellectus simpliciter est, & ab-
stractus, quam obiectum voluntatis, ac modo a-
liquo immaterialius: ergo ipsa potentia perfectior
est: nobilitas namque potentie ex nobilitate ob-
iecti desumitur, illud autem obiectum nobilius
est, quod est abstractius, & immaterialius. Oten-
ditur vero antecedens, quoniam intellectus attingit
obiectum sub abstractione ab existentia, con-
siderando scilicet nudam rei quidditatem, volun-
tas vero non nisi in rem, prout habet ordinem ad
actuale existentiam terminatur: nihil enim ap-
petitur, nisi vel prout actu existit, vel exiturum
est. Hanc rationem Scotus cauillatur multiplici-
ter: eam vero prolixè defendit Caiet. supra, quem respicit.
videre licet. Verè autem ratio subtilis est optimè
ostendens perfectionem intellectus. Enimvero
intellectus potentia vis ea est, vt rem quamlibet
possit sub omni præcisione considerare, essentiam
ipsam ab existentia separando, & vniuscuiusque
propriam rationem vestigando. Quod sane vim
magnam arguit, immaterialitatemque intellectus
ipsius, voluntas autem simplici modo fertur in
obiectum appetendo existentiam illius: qui certè
minus operandi minus subtilis est, minisque im-
materialis. Secundo arguitur. Potentia intellecti-
ua immediatius sequitur ex animæ essentia, vo-
luntas vero medio intellectu: hic ergo est perfectior.
Consequentia exponitur: nam quādo passio vna
ex alia sequitur, seu potius mediante alia, quæ im-
mediatius sequitur ex essentia præstat ei, quæ se-
quitur mediatè, cum sit veluti principium alteri.
Antecedens autem suadet, tum ex communi ra-
tione potentie appetitiue, quæ ex potentia co-
gnoscitiua cōsequitur, sicut appetitio sequitur ex
cognitione: tum ex propria ratione voluntatis, cui
libertas, vt diximus, ex indifferentia, & pfectione
intellectus nascitur. Tercio Dignitas hominis po-
tissime ex intellectu desumitur, & ideo tanquam
differentia essentialem illius assignamus, quoniam
intellectus sit, seu rationalis id vero principaliter ha-
bet ab intellectu, cum voluntas rationalis sit ex par-
ticipatione illius: præcedit ergo intellectus. Id quod
etiam inde ostenditur, quoniam voluntatis radix
ipse intellectus censetur: siquidem eo ipse, quod
asserimus hominem esse rationalem, quasi virtute
& radice pronuntiamus volitum esse, ac liberi ar-
bitrij: quare, &c. Vnde etiam confirmatur ratio,
namque potentia per essentiam rationalis, cuius-
modi est intellectus, perfectior est, quam quæ tantū
per participationem est rationalis, qualis voluntas,
quæ potentia cæca est, nec nisi ratione ducatur, o-
perari valet. Quarto intellectus est regula om-
nium.

Caiet. Scoti
quem respicit.
Defensio
ex D. Th.

1. Ratio

Tertio

Confirm.

Quarta
nium

SVAREZ
de Angelis, op[er]e
in 6. d. 1. et
anima.

TOM TOM
II III
I. d. 1. p. 1.

D. V. 2.